4 Μαρτίου 2022

Οἱ ἐλαφριές ἁμαρτίες (Ἅγιος Νικόδημος ὁ Ἁγιορείτης)

Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ἁγ. Νικόδημος Αγιορείτης / Ἅγιοι - Πατέρες - Γέροντες / Ορθοδοξία και Ορθοπραξία

Σταχυολόγηση καί διασκευή κειμένου ἀπό τά “Πνευματικά Γυμνάσματα” τοῦ ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου

Ἄς σκεφτοῦμε τ’ ἁμαρτήματα ἐκεῖνα πού ὀνομάζουν μερικοί “ἐλαφριά”, καί πού δέν

εἶναι βέβαια θανάσιμα, ἔχουν ὅμως κάποιο βάρος ἐνοχῆς. Σ’ αὐτά πέφτουμε ἄλλοτε ἀπό ἀπροσεξία καί ἄγνοια, ἄλλοτε ἀπό χαυνότητα καί ἀσθενική θέληση καί ἄλλοτε συνειδητά, μέ ἀπόλυτη γνώση καί θέληση. Στήν τελευταία περίπτωση ὑπάρχει τό μεγαλύτερο βάρος ἐνοχῆς.

Ἕνα ἁμάρτημα θεωρεῖται ἐλαφρό, ὅταν συγκριθεῖ μέ μιά θανάσινη ἁμαρτία. Δέν εἶναι ὅμως ἐλαφρό, ὅταν τό δοῦμε μεμονωμένο καί καθεαυτό. Π.χ. Μιά λίμνη λέγεται μικρή, ὅταν συγκριθεῖ μέ μιά μεγάλη θάλασσα. Ἀλλ’ αὐτή καθεαυτή δέν εἶναι μικρή, γιατί περιέχει πολύ νερό. Ἔτσι καί ἡ ἐλαφριά ἁμαρτία μπροστά σέ μιά θανάσιμη ἁμαρτία φαίνεται μικρή.

Ἀλλά καί αὐτή μόνη της εἶναι ἕνα μεγάλο κακό. Ἐπειδή καί ἡ μικρή ἁμαρτία καί ἡ

μεγάλη εἶναι ἐξίσου παράβαση τοῦ θείου νόμου, ὅπως ἀναφέρει ὁ εὐαγγελιστής Ἰωάννης: «Πᾶς ὁ ποιῶν τήν ἁμαρτίαν καί τήν ἀνομίαν ποιεῖ, καί ἡ ἁμαρτία ἐστίν ἀνομία» (Α΄ Ἰω. 3, 4). Καί ἐπειδή, κατά τόν ἀδελφόθεο Ἰάκωβο, ὅποιος τηρήσει ὅλο τό νόμο, σφάλλει ὅμως σ' ἕνα μόνο, γίνεται παραβάτης ὅλου τοῦ νόμου: «Ὅστις ὅλον τόν νόμον τηρήσῃ πταίσῃ δέ ἐν ἑνί, γέγονε πάντων ἔνοχος» (Ἰακ. 2, 10).

Λοιπόν, ἀγαπητοί μου, πῶς μποροῦμε νά θεωροῦμε μικρά τά συνηθισμένα ἁμαρτήματά μας, ὅπως εἶναι τά «ἀθῶα» ψέματα, ὁ θυμός, ἡ ἀνευλάβεια στήν ἐκκλησία, ἡ λύπη καί ἡ μικροζήλεια γιά τά καλά τοῦ διπλανοῦ μας, ἡ ἀργολογία, τά πολλά ἀστεῖα καί γέλια καί πειράγματα, ὁ χορτασμός τῆς κοιλιᾶς, ὁ στολισμός τοῦ σώματος καί τόσα ἄλλα; Πῶς εἶναι δυνατό νά λογαριάζουμε σάν μικρά αὐτά τά ἁμαρτήματα, πού θά τρομάζαμε ἄν γνωρίζαμε ὅλο τό βάρος τους; Ἄς μή νομίζουμε ὅτι μ' αὐτά δέν ἐναντιωνόμαστε στό θέλημα τοῦ Θεοῦ καί δέν χάνουμε τή θεία δόξα τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν.

Βρισκόμαστε σέ πλάνη ἄν πιστεύουμε, π.χ., ὅτι τό συγγνωστό ἁμάρτημα τῆς ἀργολογίας δέν κακοφαίνεται στό Θεό, τή στιγμή πού εἶναι σαφής ὁ λόγος Του: «Λέγω δέ ὑμῖν ὅτι πᾶν ρῆμα ἀργόν ὅ ἐάν λαλήσωσιν οἱ ἄνθρωποι, ἀποδώσουσι περί αὐτοῦ λόγον ἐν ἡμέρα κρίσεως· ἐκ γάρ τῶν λόγων σου δικαιωθήσῃ καί ἐκ τῶν λόγων σου καταδικασθήσῃ» (Ματθ. 12, 36).

Πῶς μποροῦμε ἀκόμα νά ποῦμε, ὅτι δέν ἐναντιωνόμαστε στό θεῖο θέλημα μέ τά ἄτακτα γέλια μας, τή στιγμή πού ὁ ἴδιος ὁ Κύριος ὄχι μόνο δέν γέλασε ποτέ σάν ἄνθρωπος, ἄλλα καί τέσσερις φορές ἔκλαψε καί μέ τό στόμα Του μᾶς προειδοποίησε «οὐαί ὑμῖν οἱ γελῶντες νῦν, ὅτι πενθήσετε καί κλαύσετε;» (Λουκ. 6, 25). Ὁ Μέγας Βασίλειος μάλιστα ὅρισε καί κανόνα ἀφορισμοῦ μιᾶς ἑβδομάδας γιά τό μοναχό ἤ τή μοναχή πού θά γελάσει ἤ θά πεῖ ἄπρεπα καί ἀστεῖα λόγια: «Εἰ τις εὐτράπελα φθέγγεται ἤ γέλωτα ἀπρεπῆ, ἀφοριζέσθω ἑβδομάδα μίαν» (Ἐν τοῖς Ἐπιτιμ. τῶν κανονικῶν).

Πῶς μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι δέν εἶναι ἀντίθετα στό θέλημα τοῦ Θεοῦ τά ψέματα καί τά φαγοπότια, τή στιγμή πού ὁ Κύριος προειδοποιεῖ ὅτι θ' ἀφανίσει ὅλους τους ψεῦτες – «ἀπολεῖς πάντας τούς λαλούντας τό ψεῦδος» (Ψαλμ. 5, 7) – καί καταριέται τούς χορτασμένους – «οὐαί ὑμῖν οἱ ἐμπεπλησμένοι, ὅτι πεινάσετε;» (Λουκ. 6, 25).

Καί γιά νά μιλήσουμε γενικά, πῶς μποροῦμε νά ἰσχυριστοῦμε πώς τά μικρά ἁμαρτήματα δέν μᾶς ἀφαιροῦν τήν ἀρετή καί τή Θεία Χάρη, ὅταν τό Ἅγιο Πνεῦμα λέει ἀλληγορικά μέ τό στόμα τοῦ Ἐκκλησιαστῆ «μυῖαι θανατοῦσαι σαπριοῦσι σκευασίαν ἐλαίου ἡδύσματος;» (10, 1). Κι αὐτό οἱ Πατέρες τό ἑρμηνεύουν ἔτσι: Οἱ μῦγες, ὅταν πετᾶνε πάνω ἀπό ἕνα ἀρωματικό μῦρο χωρίς νά σταματᾶνε πάνω του,

δέν τό ἀλλοιώνουν. Ὅταν ὅμως σταθοῦν καί πέσουν μέσα καί ψοφήσουν, τό βρωμίζουν καί χαλᾶνε τήν εὐωδία του. Ἔτσι καί οἱ μικρές ἁμαρτίες, ὅταν δέν σταματᾶνε πολύ σέ μιά εὐλαβική κι ἐνάρετη ψυχή, δέν τῆς προξενοῦν τόσο μεγάλη ζημιά. Ὅταν ὅμως σταθοῦν πολύ, τότε ἡ ψυχή ἀρχίζει νά κλίνει μέ τή θέλησή της σ' αὐτές, ὁπότε τῆς ἀφαιροῦν τήν καθαρότητα τῆς ἀρετῆς καί τήν εὐωδία τῆς Θείας Χάριτος, καί τήν ἐμποδίζουν νά φτάσει στήν τελειότητα. Τά ἁμαρτήματα αὐτά κάνουν βδελυκτή τήν ψυχή στό Θεό. Γιατί ἄν μόνο μιά σκέψη ἀδικίας εἶναι βδελυκτή καί μισητή στό Θεό – «βδέλυγμα Κυρίῳ λογισμός ἄδικος» (Παρ. 15, 26) – κι ἄν μόνο οἱ κακοί λογισμοί χωρίζουν τήν ψυχή ἀπό τό Θεό – «σκολιοί λογισμοί χωρίζουσιν ἀπό Θεοῦ» (Σοφ. Σπολ. 1, 3) – πόσο μᾶλλον χωρίζεται ἀπό τήν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἡ ταλαίπωρη ψυχή πού ἁμαρτάνει;

Πρέπει λοιπόν ν' ἀποφεύγουμε καί τίς ἁμαρτίες πού θεωροῦνται μικρές. Γιατί θέλοντας ἀπό τή μιά μεριά νά εὐαρεστήσουμε τό Θεό, καί πέφτοντας ἀπό τήν ἄλλη στά «ἐλαφρά» αὐτά ἁμαρτήματα, πού εἶναι τόσο μισητά στό Θεό, εἶναι σάν νά θέλουμε νά ἑνώσουμε τόν οὐρανό μέ τόν ἅδη, τό σκοτάδι μέ τό φῶς, τή φωτιά μέ τό νερό καί τήν ἁγιότητα μέ τήν κακία. Οἱ ἁμαρτίες αὐτές, ὅσο μικρές κι ἄν φαίνονται, ἔχουν σοβαρή βαρύτητα, ἀφοῦ προσβάλλουν τόν ἅγιο Θεό. Γιατί καί τό μεγαλύτερο κακό πού ἀναφέρεται στά κτίσματα, εἶναι ἀσύγκριτα μικρότερο ἀπό ἐκεῖνο πού ἀναφέρεται στόν Κτίστη.

Ἄς ντραποῦμε λοιπόν, πού δεχθήκαμε στήν καρδιά μας χωρίς ἀντίρρηση ὅσα δέν θέλει ὁ Θεός. Ἄς ἀποστραφοῦμε χίλιες φορές τήν ὀλιγωρία πού δείξαμε ὡς τώρα στήν ἐφαρμογή τῶν ἐντολῶν Του, καί ἄς ἀποφασίσουμε ὄχι μόνο νά μήν κάνουμε τέτοια μικρά ἁμαρτήματα, ἀλλά νά βγάλουμε τελείως ἀπό τήν καρδιά μας κάθε κλίση σ' αὐτά. Κι ἄν πέσουμε καμιά φορά, ἀπό ἀσθένεια τῆς φύσεως καί τῆς θελήσεώς μας, νά μήν ἀφήσουμε τήν καρδιά μας νά τ' ἀγαπήσει, ἀλλά γρήγορα νά τά μισήσουμε, νά μετανοήσουμε, νά ἐξομολογηθοῦμε καί νά παρακαλέσουμε τό Θεό νά μᾶς δυναμώσει μέ τή χάρη Του γιά νά μήν ξαναπέσουμε.

Ἄς σκεφτοῦμε τώρα τό πλῆθος τῶν κακῶν πού προξενοῦν στήν ψυχή μας οἱ «ἐλαφριές» ἁμαρτίες. Ὅπως μιά ἀρρώστια, ἔστω καί ἀσήμαντη, ἐξασθενίζει τό σῶμα, ἔτσι καί οἱ μικρές ἁμαρτίες ἐξασθενίζουν τήν ψυχή καί τῆς ἀφαιροῦν κάτι ἀπό τήν προθυμία της γιά τό καλό. Κάθε ἁμαρτία, ὅσο μικρή κι ἄν φαίνεται, μᾶς χωρίζει ἀπό τό Χριστό, ὅπως ἀναφέρει καί ὁ προφήτης: «Τά ἁμαρτήματα ὑμῶν διιστῶσιν ἀναμέσον ὑμῶν καί ἀναμέσον τοῦ Θεοῦ» (Ἠσ. 59, 2). Ἀκόμα καί τό μικρό, τό συγγνωστό ἁμάρτημα ψυχραίνει τήν ἀγάπη, νεκρώνει τήν εὐλάβεια, ξηραίνει τήν κατάνυξη, στεγνώνει τά δάκρυα, μαραίνει τή μετάνοια καί δέν ἀφήνει τή Χάρη τοῦ Θεοῦ νά μᾶς ἐπισκεφθεῖ. Τό μεγαλύτερο ὅμως κακό εἶναι, ὅτι ἀπό τά μικρά αὐτά ἁμαρτήματα θά προχωρήσουμε γρήγορα καί στά μεγάλα, στά θανάσιμα, πού

καταστρέφουν τελείως τόν ταλαίπωρο ἄνθρωπο. Πρῶτο, γιατί ἀδυνατίζουν τίς καλές ἕξεις τῆς ψυχῆς· δεύτερο, γιατί ἐμποδίζουν τήν ἐνίσχυση καί ἐνδυνάμωσή μας ἀπό τό Θεό· καί τρίτο, γιατί συνηθίζουν τή θέλησή μας νά κλίνει εὔκολα στό κακό.

Ἄς δοῦμε τώρα, πῶς ἀπό τά μικρά ἁμαρτήματα περνάει κανείς στά μεγάλα.

Μικρό μᾶς φαίνεται, π.χ., νά κοιτάξουμε ἀπρόσεκτα ἕνα ὄμορφο πρόσωπο. Ἄς μετρήσουμε ὅμως τίς ἁμαρτίες, πού γεννιοῦνται ἀπ' αὐτό. Ἡ παρατήρηση τῆς ὁμορφιᾶς τοῦ προσώπου ἐκείνου γέννησε τήν προσβολή· ἡ προσβολή τόν ἡδονικό συνδυασμό· ὁ συνδυασμός τή συγκατάθεση· ἡ συγκατάθεση τήν πτώση· ἡ πτώση τή συνήθεια· ἡ συνήθεια τήν ἕξη· ἡ ἕξη τήν ἀνάγκη· ἡ ἀνάγκη τήν ἀπελπισία· ἡ ἀπελπισία τήν κόλαση! Βλέπεις, ἀπ' αὐτό μονάχα τό παράδειγμα, τί μακριά ἁλυσίδα ἁμαρτιῶν γεννοῦν ἐκεῖνα, πού ἐσύ ὀνομάζεις ἐλαφρά ἁμαρτήματα; Γιατί ὅποιος δέν ὑπολογίζει τά μικρά, πέφτει καί στά μεγάλα, ὅπως λέει τό Ἅγιο Πνεῦμα στή Σοφία Σειράχ: «Ὁ ἐξουθενῶν τά ὀλίγα κατά μικρόν πεσεῖται» (19, 1).

Πηγή: agiazoni.gr